

El consum tira de l'economia espanyola

El ritme de creixement de l'economia espanyola s'ha desacelerat, com ho testifica el menor ritme d'avanç del PIB en el 3T. La raó principal és la feblesa de l'entorn extern: la zona de l'euro ha anotat una lleugera reculada de l'activitat, i les seves tres principals economies estan estancades. En contrast, el consum de les llars a Espanya, un dels pilars de l'economia, continua presentant bones xifres.

En general, el consum de les llars fluctua menys que el conjunt de l'economia al llarg del cicle. Així, quan ens trobem en una fase expansiva, normalment el consum creix a un ritme menor que el PIB. En canvi, quan el creixement del PIB es modera, el consum se sol temperar de forma més suau. Aquest és el patró que, probablement, observarem en els propers trimestres.

Però no totes les tipologies de consum es comporten igual. Hi ha partides, com les relacionades amb l'oci, la restauració, el tèxtil i la moda i altres béns duradors, que presenten oscil·lacions més importants que les del conjunt de l'economia i solen ser un bon indicador del moment del cicle. En canvi, la despesa en béns de primera necessitat, com l'alimentació o els productes farmacèutics, és més estable al llarg del temps.

Per exemple, durant les dues últimes recessions, el consum de béns duradors va arribar a recular més del doble que el consum agregat. En canvi, entre el 2014 i el 2019, aquest últim va augmentar un 14%, mentre que la despesa en béns duradors va créixer un 42%. La recuperació després de la COVID-19 ha seguit una pauta similar: mentre que el consum total de les llars només va recuperar el nivell previ a la pandèmia en el 3T 2023, el consum de béns duradors fa ja més d'un any que va assolir aquesta fita i ara es troba ja un 7% per damunt.

Les últimes dades disponibles continuen oferint un missatge globalment positiu, tot i que s'aprecien alguns matisos importants. Segons el Monitor de consum en temps real de CaixaBank Research, la despesa presencial i en línia realitzada amb targetes de CaixaBank i els reintegraments van créixer un 3,8% interanual a l'octubre. Un ritme d'avanç notable, tot i que una mica inferior al 5,5% registrat en el 3T. En canvi, quan analitzem les diferents partides de despesa, s'observen diferències que corroboren les peculiaritats del comportament del consum que hem esmentat a l'inici.

La despesa en béns de primera necessitat continua presentant un creixement sòlid, per damunt del 10%, en part pel notable augment en termes interanuals del preu dels aliments. En canvi, les partides més sensibles al cicle econòmic presenten trajectòries diferents. D'una banda, la despesa en oci i restauració continua creixent amb força, mentre que, al costat oposat, la despesa en *retail* va ser més feble i va arribar a registrar taxes de creixement negatives. Segurament no és un símptoma de feblesa, sinó conseqüència de les elevades temperatures de la tardor, que han comportat l'ajornament de determinades compres que se solien fer en aquesta època de l'any. Ara que, finalment, sembla que arriba el fred, és possible que s'observi una normalització. Podrem verificar aquesta hipòtesi en temps real en el [Monitor de consum de CaixaBank](#) que es pot consultar a la nostra web.

Al llarg de l'any vinent és probable que el consum es consolidi com el principal suport de l'economia espanyola. D'una banda, alguns dels factors que n'han limitat la recuperació fins a la data possiblement aniran de més a menys. La inflació, per exemple, hauria de consolidar una trajectòria descendent, en especial la subjacent, que encara es troba en cotes relativament elevades. De l'altra, no s'espera que els tipus d'interès de referència del BCE pugin més, i, de fet, és probable que comencin a baixar a partir de la meitat de l'any. En aquest context, l'euríbor a 12 mesos ja podria haver tocat sostre, i, durant l'any vinent, les expectatives de mercat apunten al fet que es podria moderar fins a tancar al voltant del 3%.

Finalment, malgrat les dificultats del moment, la posició financera de les famílies es troba menys tensionada del que s'esperava fa uns trimestres. La renda bruta de les famílies va registrar una taxa de creixement històrica en el 2T, i la taxa d'estalvi es va situar per damunt del 10% de la renda de les llars. Com s'analitza al [Dossier de Perspectives 2024 d'aquest Informe Mensual](#), aquesta dada és un matalàs important perquè les llars puguin mantenir el seu consum en els propers trimestres. Tot plegat fa pensar que el consum de les llars podrà continuar tirant de l'economia espanyola per un bon temps.

Oriol Aspachs